

קו לחינוך

הקו שלך למידע חינוכי

כל הזכויות שמורות ©
המודעות באחריות המפרסמים בלבד
דוא"ל: kav1@bezeqint.net
אתר קו לחינוך באינטרנט
www.kavnet.co.il

גיליון 430 ♦ י' שבט תשס"ח - י"ז שבט תשס"ח ♦ 24.1.2008 - 17.1.2008 ♦ משוגר למנויים בלבד
מו"ל ועורכת: סיגל בן-ארצי | עריכה: מיכל חביב | המערכת: זהבית 4 יבנה | טל. 03-6354484 | פקס. 050-6812066

למרות התנגדות המנכ"לית - במינהל החינוך הדתי תומכים במיוני תלמידים

המפקח על החינוך העל-יסודי במינהל החינוך הדתי במשה"ח; המיונים בודקים רק את חוסנו הנפשי של התלמיד

לטענתו, המיונים מסייעים להורים ולתלמידים עצמם, מכיוון שהם מונעים נשירה מהמוסד התורני של תלמידים שאינם מתאימים ללמוד בהם. לדבריו, העיקרון שהנחה את עיריית ירושלים בקביעת המיונים מקובל עליו. בורקש מצייין, כי ההחלטה - "האם תלמיד מסוגל או לא ללמוד במוסד תורני", נקבעת על ידי ההנהלה והיועץ של ביה"ס. ההחלטה מתקבלת לאחר ריאיון אישי עם התלמיד ומפגש עם הוריו. לדבריו, יש להנהלות בתיה"ס התורניים ניסיון מצטבר רב, שמקנה להם את היכולת המקצועית לקבוע את התאמת התלמיד. בורקש גם טוען, כי במוסדות התורניים, כמו גם בעל-תיכונים האחרים של החינוך הממלכתי-דתי, קיימת אינטגרציה מלאה. לדבריו; "רקע או מוצא כבר מזמן לא מהווים אצלנו מרכיב בהחלטה על קבלת תלמידים". המפקח גם מכחיש את הטענה, שהתשלומים הגבוהים הנגבים מההורים בבתי"ס התורניים הם גורם ממייין. לדבריו, בכל ביה"ס תורני יש מערך סיוע ממוסד לתלמידים ממשפחות נצרכות. התשלום לבתי"ס התורניים מהווה, לדבריו, נטל כלכלי כבד על ההורים, אבל זוהי האופציה היחידה למימון שעות הלימודים הנוספות. "אם נבטל את השעות הנוספות המוקצות ללימודי קודש, יפנו ההורים את ילדיהם למוסדות החינוך המוכר", מוסיף בורקש.

השבוע פורסם בעיתונות, כי מינהל החינוך בעיריית ירושלים עורך מיונים לתלמידות כיתות ו' בבתי"ס היסודיים הממלכתיים-דתיים בעיר. המיונים נערכים כחלק מתהליך הרישום של התלמידות לחטיבות הביניים. בעקבות חשיפת הפרשה, הורתה מנכ"לית משה"ח, שלומית עמיחי, לעצור באופן מיידי את המיונים. מיוני תלמידים במגזר הממלכתי-דתי קיימים מזה שנים רבות. יש לציין כי בדרך כלל עורכים את המיונים בתיה"ס עצמם ולא הרשות המקומית. בראיון לקו לחינוך, טוען המפקח על החינוך העל-יסודי במינהל החינוך הדתי במשה"ח, שמואל בורקש, כי "המהומה" שהתרחשה בשל המיונים בירושלים לא הייתה מוצדקת. לטענתו, מתקיימים מיוני תלמידים בחינוך הממלכתי-דתי רק למוסדות התורניים - הישיבות התיכוניות והאולפנות - ולא לבתי"ס העל-יסודיים הרגילים. לדבריו, המיונים במוסדות התורניים נחוצים כדי לבדוק את חוסנו הנפשי של התלמיד לעמוד בלימודים האינטנסיביים במוסדות אלה. בישיבות התיכוניות ובאולפנות, נמשך יום הלימודים עד לשעות הערב, וכולל שעות לימודים רבות המוקצות למקצועות הקודש. בורקש טוען, כי במיונים למוסדות התורניים אין כל התייחסות למוצאו, מעמדו הסוציאקונומי או אפילו להישגיו בלימודים של התלמיד.

יו"ר המזכירות הפדגוגית; בבחינות הבגרות השנה יעלה מספר שאלות החשיבה

במשה"ח. השנה מתקיימות שתי השתלמויות בהיקף דומה, שבהן מוכשרים מומחים לפיתוח החשיבה מקרב מפמ"רים נוספים ומדריכים. לדבריה ישמשו משתתפי הסדנאות חלק ממערך ההדרכה והתמיכה של תוכנית אופק פדגוגי. כמו כן נפתחו 30 קורסים במכללות להוראה ובאוניברסיטאות, המכשרים פרחי הוראה לשילוב כישורי חשיבה בתחומי דעת שונים. לדברי זוהר, במסגרת תוכנית אופק פדגוגי יתקיים השנה גם פיילוט בשתי בחינות בגרות, שבמסגרתן תשולב הערכה בית ספרית מתמשכת בציון הסופי. הבחינות הן במקצועות; אנגלית ברמת 5 יחידות לימוד, ועברית ברמת 2 יחידות לימוד. לדבריה מתקיימים בימים אלה במשה"ח דיונים על שינוי במבנה הבגרות במספר מקצועות נוספים.

יו"ר המזכירות הפדגוגית מוסיפה, כי העבודה על תוכנית אופק פדגוגי מתבצעת השנה במספר צירים; באמצעות המפמ"רים, המשמשים כראש חץ ומובילי השתלמויות למדריכים ולמורים בתחומי הידע שלהם; בעבודה עם צוותי מורים בבתי"ס; בשילוב הדרגתי במערכת החינוך כולה של תוכניות לימוד, שבהן מודגש פיתוח החשיבה. לדבריה גם בודק בימים אלה משה"ח גם מספר תוכניות לימודים מפתחות חשיבה, ממקורות חיצוניים בארץ ובעולם. התוכניות יוצגו בפני מנהלי בתי"ס בחודש מאי הקרוב.

משה"ח הכריז אשתקד על תוכנית "אופק פדגוגי". מטרת התוכנית הייתה להפוך, בתוך כחמש שנים, את הלמידה במערכת החינוך הישראלית למבוססת על חקר וחשיבה במקום על שינון מידע. השנה לא פרסם עד כה משה"ח מידע על ההתקדמות בפיתוח וביישום התוכנית.

קו לחינוך ביקש לבדוק האם נדחה יישום התוכנית בגלל ההתמקדות התקציבית של משה"ח ביישום רפורמת אופק חדש. יש לציין, כי יו"ר המזכירות הפדגוגית, פרופ' ענת זוהר, העריכה אשתקד את עלות פיתוח ויישום תוכנית אופק פדגוגי בכחצי מיליארד ש"ח. ממשלה"ח נמסר בתגובה, כי פיתוח תוכנית אופק פדגוגי לא נדחה. עוד נמסר, כי בימים אלה נעשית במשרד חשיבה, כיצד ניתן לנצל את משאבי הרפורמה ולהתאימם לצרכים של תוכנית אופק פדגוגי בהיבטים שונים.

יו"ר המזכירות הפדגוגית מפרטת את הפעולות שנוקט משה"ח במסגרת התוכנית. לדבריה, בבחינות הבגרות והמיצ"ב יעלה כבר השנה שיעור השאלות הדורשות הבנה וחשיבה ברמה גבוהה, אם כי באחוזים בודדים בלבד. היעד הסופי הוא, ששיעור שאלות החשיבה במבחנים אלה יעמוד לפחות על 30%. זוהר מוסיפה, כי אשתקד התקיימה סדנה, בהיקף של 56 שעות, בנושאי התוכנית. בסדנה השתתפו מפמ"רים ובכירים נוספים

מחקר; ניתן לחזות איזה מורה ירבה להיעדר מעבודתו

בין מורים ומורות, מורים ותיקים ומבוגרים נעדרו פחות ממורים צעירים, ומורים בעלי תפקיד נעדרו פחות ממורים שאינם בעלי תפקיד. כמו כן מצא המחקר, כי ככל ששכר המורה היה גבוה יותר כך הייתה מידת ההיעדרות שלו מביה"ס נמוכה יותר. המחקר גם מצא, כי בבתי"ס גדולים הייתה רמת היעדרות המורים גבוהה מאשר בבתי"ס קטנים.

לעומת זאת, לא מצא המחקר קשר משמעותי בין מספר הילדים של המורים ורמת ההיעדרות שלהם מהעבודה. עם זאת מצא המחקר, כי מורים נשואים, גם ללא ילדים, נעדרו יותר מעבודתם מאשר מורים רווקים.

ממצא נוסף של המחקר היה, שמורים שנעדרו מספר רב של ימים בשנת תשס"א, נעדרו הרבה גם בתשס"ב. נתון זה מלמד על דפוס התנהגות של אותם מורים.

המחקר גם מצא, בניגוד להשערת החוקרים, כי מורים העובדים בבתי"ס בניהול עצמי אינם נעדרים פחות ממורים העובדים בבתי"ס רגילים. עוד מצא המחקר, כי מורים מרבים להיעדר מבתי"ס גדולים וחדשים יחסית. כמו כן מרבים מורים להיעדר מכל בתי"ס במגזר הערבי.

החוקרים מסיקים מהמחקר, כי ניתן במידה רבה לחזות רמת היעדרות של מורים בעזרת מאפייני רקע אישיים וארגוניים. יכולת הניבוי מאפשרת תכנון מדיניות מונעת, למשל בניית תוכנית מניעה בית ספרית או מערכתית, וקביעת קריטריונים לגיוס מורים חדשים. החוקרים ממליצים להנהיג רוטציה בתפקידים בביה"ס, ובכך לגרום למחויבות מצד מורים רבים יותר להיות נוכחים בקביעות בביה"ס. בבתי"ס גדולים ממליצים החוקרים לעצב מבנה ארגוני המבוסס על יחידות קטנות יחסית, שבהן יתקיימו יחסים הדוקים בין המורה והממונה עליו.

אחד ה"חוליים" של מערכת החינוך בישראל היא היעדרויות מורים מרובות; בשנת 2005 נרשמו כ-5 מיליון שעות היעדרות של מורים. מחקר שערכו ד"ר זבה רוזנבלט, מהפקולטה לחינוך באוניברסיטת חיפה, ופרופ' אריה שירום, מהפקולטה לניהול באוניברסיטת תל אביב, שרטט את הפרופיל טיפוסי של המורה המרבה להיעדר; צעיר יחסית, בעל ותק לא גדול, נשוי, ואינו נושא בתפקיד מינהלי או פדגוגי. מאמר על המחקר בשם "היעדרויות מורים בישראל; גורמי רקע אישיים וארגוניים", מתפרסם בגיליון החדש של כתב העת "מגמות", שמוציא לאור מכון סאלד.

מטרת המחקר, שמומן על ידי משה"ח, הייתה להעריך את תופעת היעדרות המורים בישראל בשתי שנות לימוד עוקבות, ולהסביר אותה בעזרת גורמי רקע אישיים וארגוניים.

לצורך המחקר העמיד משה"ח לרשות החוקרים את מאגר הנתונים שלו על המורים המקבלים את שכרם ישירות מהמשרד (מורי בתי"ס היסודיים וחטיבות הביניים). המאגר כלל נתונים אישיים – דמוגרפיים ותעסוקתיים, על כל מורה; היקף משרתו, מערכת השעות ומספר היעדרויות. כמו כן הועברו לחוקרים האפיונים המוסדיים והסביבתיים של בתי"ס שבהם הועסקו המורים. הנתונים התייחסו לשנים תשס"א ותשס"ב. המחקר כלל נתונים על כ-52 אלף מורים.

השערות המחקר

אחת מהשערות המחקר הייתה, שלא יהיה הבדל בין נשים וגברים במספר היעדרויות הממוצע. השערה זו מבוססת על ממצאי מחקרים קודמים בנושא, ומנוגדת להנחה המקובלת, שמורות, בעיקר אימהות, נוטות להיעדר יותר ממורים.

השערה נוספת של החוקרים הייתה, כי ככל שמספר הילדים במשפחת המורה גדול יותר, כך תהיה רמת היעדרות שלו גבוהה יותר. השערה זו נשענה על גורמי היעדרויות כמו מחלות ילדים.

עוד השערה של החוקרים הייתה, שככל שגיל המורה גבוה יותר כך יהיה שיעור היעדרות שלו נמוך יותר. השערה זו מבוססת על ההנחה, שרמת מחויבות של עובדים ותיקים לעבודה גבוהה יותר משל עובדים צעירים. החוקרים גם שיערו, כי מורה בעל תפקיד בביה"ס, למשל רכז או מחנך, ייעדר פחות מאשר מורה שאינו בעל תפקיד. הנימוקים להשערה זו; מורה בעל תפקיד מרגיש גיוון רב יותר בעבודתו ולכן המוטיבציה ותחושת האחריות שלו לעבודתו גבוהות יותר משל מורה רגיל.

השערה נוספת של החוקרים הייתה, שככל ששכר המורה גבוה יותר כך רמת ההיעדרות שלו מביה"ס תהיה נמוכה יותר. החוקרים גם שיערו, שככל שביה"ס גדול יותר כך גם תהיה בו רמת היעדרויות מורים גבוהה יותר. השערה זו מבוססת על מחקרים, שמצאו כי בארגונים גדולים הקשר האישי בין העובדים למנהל מצומצם, והעובד חש פחות מחויב למקום עבודתו. השערה נוספת הייתה, שרמת היעדרות של מורים במגזר הערבי גבוהה יותר מרמת היעדרות של מורים במגזר היהודי. השערה זו נשענת על מחקרים קודמים, שמצאו כי החברה הערבית סלחנית כלפי היעדרויות מהעבודה. עוד שיערו החוקרים, כי רמת היעדרות בבתי"ס בניהול עצמי תהיה נמוכה מרמת היעדרות בבתי"ס רגילים. הנימוק להשערה זו הוא, ששיטת הניהול העצמי יוצרת מעורבות גדולה יותר של סגל המורים בתרבות הבית ספרית, ועימה גם תחושת מחויבות אישית שלהם להתנהלות התקינה.

תוצאות המחקר

המחקר מצא, כי המורים בישראל נעדרים בממוצע 5.31 ימי עבודה בשנה. מדובר בשיעור היעדרות גבוה יחסית למספר ימי העבודה המצומצם של המורים בשנה – 190 ימים בלבד. מרבית השערות המחקר אושרו; לא נמצא הבדל ברמת היעדרות

עפיפון המשאלות

חברת מעוף מציגה
עפיפון המשאלות שלי
עצמאות 60 למדינת ישראל

ישראל חוגגת שישים,
בסימן הצלחות והישגים.
ולרגל חגה
נישא תפילה וברכה,
ונעיפן למרום
על גבי עפיפון.

משווק בלעדית על ידי חברת מעוף - לפרטים 054-2370740
www.sadnaHOT.co.il

■ מתחילים את "מצעד הספרים" בטקס חגיגי – פרויקט מצעד הספרים נפתח בשבוע שעבר בטקס חגיגי בביה"ס הממלכתי-דתי סיני בגן יבנה. בתחילת הטקס צעדה כל כיתה והניפה כרזה או חמשיר צבעוני, המבטא את החשיבות שבקריאת ספרים.

בהמשך היום ניהלו המורים בכיתות דיונים עם התלמידים על חשיבות קריאת ספרים. במסגרת הדיון התלמידים תיארו ספרים שקראו, שוחחו על סופרים שונים, והביעו את דעתם מה חשוב יותר – צפייה בטלוויזיה או קריאת ספרים.

במהלך היום גם ערכו תלמידים חברי ועדת "יוצרים צעירים" סקר בכיתות, שבו בדקו את אחוז התלמידים המנויים לספריה. מטרת הסקר הייתה לעודד תלמידים נוספים לעשות מנוי. חברי הוועדה גם הציגו בפני התלמידים ספר שהוציא לאור ביה"ס בשם "ניסים ונפלאות מסיני". הספר מכיל סיפורים שכתבו תלמידים על ניסים שקרו להם ולבני משפחותיהם.

מביה"ס נמסר, כי במסגרת מצעד הספרים צפויות השנה עוד פעילויות רבות לתלמידים ובהן; תחרות הסופר הצעיר, המחזת קטעים מתוך ספרים, מפגש עם סופרים ועוד. את מצעד הספרים תחתום פעילות שבמהלכה יבחר כל תלמיד את הספר המוצלח ביותר בעיניו.

■ תלמידים ומורים מופיעים בערב פיוט – ביה"ס הניסויי מקיף ח' בבאר שבע, זכה לאחרונה בפרס למצוינות בחינוך יהודי, ציוני ודמוקרטי. לציון הזכייה התקיים בשבוע שעבר בביה"ס מופע שהוקדש למסורת היהודית העתיקה של הפיוט. במופע השתתפו תלמידים משכבות ז' ועד י"ב ומורים מביה"ס, שהפגינו בו את כישוריהם בשירה ובמחול.

המופע תיאר דיאלוג תרבותי בין מורשת העבר של העם היהודי

המופע תיאר דיאלוג תרבותי בין מורשת העבר של העם היהודי ובין התרבות העכשווית; חלק מהפיוטים העתיקים לוו במוסיקת רוק ובריקוד מודרני, וחלקם – במוסיקה ובריקודים חסידיים. המופע ייצג את ביה"ס בכנס בינלאומי בנושא הפיוט, שיתקיים בעוד כחודשיים בירושלים ובירוחם.

ובין התרבות העכשווית; חלק מהפיוטים העתיקים לוו במוסיקת רוק ובריקוד מודרני, וחלקם – במוסיקה ובריקודים חסידיים. המופע ייצג את ביה"ס בכנס בינלאומי בנושא הפיוט, שיתקיים בעוד כחודשיים בירושלים ובירוחם.

מנהלת מחוז דרום, עמירה חיים, שצפתה במופע, בירכה את מנהלת מקיף ח', שוקי יניב-אלחדד, וציינה לשבח אותה ואת צוות המורים, על שבחרו לצייין את הזכייה בפרס בערב פיוט. חיים הדגישה את החשיבות שבחזיון תחושת השייכות לבית, לשכונה, לעיר ולמדינה. מנהלת המחוז גם שיבחה את ביה"ס על אחוז המתגייסים לצה"ל מקרב בוגריו, שהוא מהגבוהים בדרום.

■ השי על מצוינות בלימודים – משחק גולף – החברה לפיתוח קיסריה אירחה בשבוע שעבר 25 תלמידי תיכון מצטיינים מהיישוב

הערבי ג'סר א-זרקא. במסגרת הביקור התארחו התלמידים במפעל הייטק בפארק העסקים בקיסריה ואחר כך – במועדון הגולף המקומי. במהלך הביקור במועדון הגולף קיבלו התלמידים הסבר קצר על מהות המשחק, והשתתפו בשיעור גולף במגרשים. בתום השיעור נערכה תחרות שבה הוכתר חובט הגולף הטוב ביותר מבין התלמידים. מהחברה לפיתוח קיסריה נמסר, כי אירוח התלמידים מג'סר א-זרקא הוא חלק מיחסי השכנות הטובים בין קיסריה והיישוב הערבי. בשנתיים האחרונות גם בנתה החברה מועדון טניס ומגרש כדורגל לילדי ג'סר א-זרקא. הביקור הוענק כשי לתיכונים המצטיינים מהיישוב, שבו אחוז הזכאות לבגרות נמוך, וכדי לדרבן את חבריהם לשאוף גם כן למצוינות.

■ אולפניאדה במתמטיקה לבנות בלבד – כ-1,200 תלמידות מ-56 אולפנות ותיכונים של המגזר הממלכתי-דתי ובנות שירות לאומי, השתתפו בשבוע שעבר בשלב הראשון של תחרות המתמטיקה – ה"אולפניאדה". את התחרות עורכת, זו השנה השלישית, מכללה ירושלים להכשרת מורות. מהמכללה נמסר, כי השנה נרשם שיא במספר המשתתפות בתחרות. עוד נמסר, כי בשלב הראשון של התחרות נדרשו המשתתפות לענות על שאלון מאתגר אך "ידידותי", שכלל 20 שאלות, שבדקו מגוון של מיומנויות חשיבה; חזותית, אנליטית, לוגית וכמותית. תלמידות האולפנות והתיכונים מילאו את השאלון בבתי"ס ובנות השירות הלאומי ענו עליו באתר האינטרנט של התחרות. את האולפניאדה יזמו ראש החוג למתמטיקה במכללה ירושלים, ד"ר זיוה דויטש, ועורך מגזין שעשועי המתמטיקה "אלף אפס", עקיבא קדרי. לדבריהם מטרת התחרות היא, בין היתר, לנפץ את המיתוס שהמתמטיקה נועדה לגברים בלבד. תחרות האולפניאדה מתקיימת בחסות האגף להכשרת עובדי הוראה באגף לחינוך דתי והפיקוח על הוראת המתמטיקה במשה"ח.

■ התלמידים מבקרים את ראש העיר ב"יום היישוב שלי" – תלמידי כיתות ד' בנצרת עילית השתתפו החודש בישיבת עבודה עם ראש העיר, מנחם אריאב. הישיבה התקיימה במסגרת אירועי "יום היישוב שלי". התלמידים הגיעו ללשכת ראש העיר כדי לשאול אותו שאלות, והוא ביקש לשמוע את דעתם על פרויקטים שונים שמתכננת העירייה, כמו, למשל, הרכבת הקלה. יום היישוב שלי הוא פרויקט שעורך אגף החינוך בנצרת עילית בשיתוף עם מרכז פסג"ה המקומי מזה 25 שנים. במסגרת הפרויקט לומדים תלמידי כיתות ד' על ההיסטוריה של העיר ומסיירים בה. שיאו של הפרויקט הוא ביקור בבניין העירייה וצפייה מקרוב בעבודת מחלקותיה השונות, כולל לשכות הסגנים ולשכת ראש העיר.

■ עושים ישראל יפה – בכיתות א'-ב' בבתי"ס היסודיים בחדרה החל לאחרונה פיילוט של פרויקט לחינוך סביבתי בשם "עושים ישראל יפה". הפיילוט יתבצע בשיתוף המועצה לישראל יפה ובחסות חברת ההייטק אפלייד מטיריילס. הפרויקט ישלב פעילות למורים, תלמידים והורים. המורים יעברו הכשרה במועצה לישראל יפה, ויקבלו ערכה שתרמה חברת ההייטק ובה חוברות הדרכה, הפעלות ודיסקים עם משחקי מחשב בנושא שמירת הסביבה.

פרסים והישגים

■ לימוד הערבית כגשר לשלום – עדי אסף, תלמידת י"ב מבי"ס אורט מעלות, זכתה לאחרונה בפרס ובתעודת הוקרה על הצטיינותה בלימודי ערבית. הפרס הוענק לתלמידה ול-17 תלמידים מצטיינים נוספים מרחבי הארץ, הלומדים ערבית ברמת חמש יחידות לימוד. הפרס הוענק במהלך כנס ארצי למורים לערבית, שהתקיים בגבעת חביבה.

הפרס הוא לזכרם של המורה לערבית, צילה ניב, ובניה, גלעד וליאור, שנהרגו בפיגוע במלון הילטון בטאבה. ממחוז צפון נמסר, כי בטקס הענקת הפרס זכתה עדי לתשואות רמות מהמשתתפים, כשנאמה בערבית רהוטה על חשיבות לימוד הערבית, והביעה את התקווה שידיעת השפה תקרב בין העמים ותשמש גשר לשלום.

■ בצפת; מחשב לכל ילד – פרויקט "מחשב לכל ילד" העניק בסוף החודש שעבר 47 מחשבים חדשים לתלמידים בצפת. מהפרויקט נמסר, כי עד היום חולקו 380 מחשבים לתלמידי כיתות ד'-ו' מבתיה"ס בעיר. התלמידים גם השתתפו בקורס בן 60 שעות במיומנויות מחשב. טקס סיום הקורס התקיים בחודש שעבר במרכז להב"ה בצפת, בנוכחות ראש העיר, ישי מימון. פרויקט מחשב לכל ילד הציב לעצמו את היעד לחלק ב-2008 לפחות 6,000 מחשבים לתלמידים משכבות מצוקה.

■ בירושלים; תוכנית למנהיגות טכנולוגית – המחלקה למדע וטכנולוגיה במנח"י, פתחה בחודש שעבר את שנת הפעילות השנייה בתוכנית "פיתוח מנהיגות טכנולוגית וניהול ידע". מדובר בתוכנית דו-שנתית בת כ-350 שעות, שבה משתתפים תלמידים מצטיינים מהתיכונים בעיר, בעיקר ממגמות המחשבים. בתוכנית משתתפים כ-140 תלמידי כיתות י"א, שהחלו בה אשתקד, ותלמידים נוספים מכיתות י', המצטרפים אליה השנה. את התוכנית מנחה חברת נס טכנולוגיות, והיא כוללת מפגשים שבועיים בני שלוש שעות בשעות אחר הצהריים. המפגשים מתקיימים במעבדות המחשבים בתיכונים ובמרכז העירוני למחשבים. במסגרת התוכנית לומדים התלמידים עקרונות של ניתוח, תכנון, אפיון ופיתוח מערכות ממוחשבות.

■ ביבנה; מחשב כתו"ם בתיכון המדעי-תורני – בתיכון המדעי-תורני ביבנה, התקיים בסוף החודש שעבר טקס חלוקת מחשבים ניידים ל-64 תלמידי כיתות ז' ומוריהם. המחשבים חולקו במסגרת פרויקט מחשב כתו"ם (כיתה, תלמיד ומורה), שעורך

מכון דוידסון במכון ויצמן למדע ברחובות בשיתוף עם משה"ח. הפרויקט החל בתיכון המדעי-תורני לפני כשלוש שנים ועד עתה חולקו במסגרתו 235 מחשבים ניידים לתלמידים ולמורים. הכיתות בביה"ס מקושרות בחיבור אלחוטי לאינטרנט והותקנו בהן נקודות חשמל ומקרנים. המורים משלבים בהוראה חומרים מתקשבים מגוונים, כמו הדמיית ניסויים מדעיים. במסגרת הפרויקט מבצעים התלמידים מטלות הנמצאות על שרת קבצים, ואף שולחים למורים את שיעורי הבית בדוא"ל. מערייית יבנה נמסר, כי מידי שנה מתקצבת העירייה את הפרויקט בכ-100,000 ש"ח.

■ בצפונט; קהילה מקוונת חדשה – קהילה לומדת חדשה בשם "ירוקים ברשת", הצטרפה בתחילת החודש אל עשרות הקהילות החינוכיות המקוונות של צפונט – פורטל האינטרנט של מחוז צפון. בקהילה החדשה, שתעסוק בנושא שמירת איכות הסביבה, משתתפים בתיה"ס היסודיים; הר שכניה במשגב, רמות רזים בצפת, ארזים ביקנעם, פסגות בקיבוץ יראון, מצפור סביונים במעלות וגורדון בעכו.

בכנס פתיחת הקהילה, שהתקיים החודש בבי"ס הר שכניה, השתתפו כ-20 המנהלים והמורים, שיובילו את הקהילה בבתיה"ס, וראש מחלקת החינוך במחוז צפון של המשרד להגנת הסביבה, רועי שמחה.

בכנס הוחלט, בין היתר, שכל בי"ס יקים אתר בנושא איכות הסביבה, שבו ירוכזו חומרי למידה, ותבוא לידי ביטוי העשייה החינוכית בתחום זה. לקהילה יהיה גם אתר משותף, שאליו יועלו חומרים מבתיה"ס ופעילויות משותפות לתלמידים, כמו חידה חודשית ומשימות מקוונות.

מיני ישראל - מקסי חוויה

פארק מיני ישראל מציע לבתי הספר מגוון רחב של אפשרויות ונושאי ביקור ללימוד מעמיק כגון; 60 שנה למדינה, 40 שנה לאיחוד ירושלים, חבלי ארץ ועוד. התכנית הבית ספרית מתאימה לכל שכבה/גיל על פי תכנית הלימודים ועל פי החזון הבית ספרי. **בין התכניות הייחודיות:**

בנתיבי 60 למדינה

במהלך סיור חוויתי ומרתק יפגשו הילדים עם קבוצת האתרים המהווים ציוני דרך בכל אחד מעשורי המדינה וילמדו עליהם ועל ייחודיותם. שבילי הפארק בנויים בצורת מגן דוד. כל אחד מששת קודקודיו יציין עשור למדינה. במהלך הסיור נשחרר אירוע מרכזי בכל עשור.

באמצעות איסוף רמזים המפוזרים בנתיב הסיור ינסו לפענח קוד של תיבת אוצר בה ימצאו יציקות גבס מאוסף הדמויות הישראליות המיניאטוריות שבפארק לצביעה. וכן הפעלות, תצוגות ותערובות אוספים בסימן 60 למדינה.

חפירות ארכאולוגיות מיני ישראל

סיור להכרת ארץ ישראל בכלל ומיני ישראל בפרט תוך חשיפת התלמידים לחוויית חפירה ארכאולוגית הזזה לחפירה אותנטית בשטח. בפארק הוקם אתר חפירות ארכאולוגיות המתוחם בשקים זהה לחפירה אמיתית בו מוטמנים דגמי אתרים ארץ ישראלים בקנה מידה של 1:25.

הילדים יתנסו בחפירה ארכאולוגית על פי כללי חפירה אמיתיים: חפירה בריבועים, חשיפה במכחולים ובכלים עדינים, רישום, צילום ותיעוד ומיון ממצאים.

עולים לרגל למיני ישראל - תגינת מיני ביכורים

במסגרת אירועי ישישים למדינת ישראל ובזכות אופיו המיוחד של פארק מיני ישראל, מיני ישראל תשמר מסורת עתיקת יומין של עליה לרגל לירושלים. ילדים מכל רחבי הארץ יצעדו בשבילי מיני ישראל בשיר ובריקוד לטקס הבאת ביכורים ברחבה הקרובה לירושלים באווירה של פעם.

לכל קבוצה נשחרר את מסלול הליכה בהתאם למקום מהם הם באים ממנו בארץ, לאחר הטכס ימשיכו הילדים בסיור והפעלות בסימן 60 למדינה.

כל הביכורים שיאספו יועברו לנזקקים באותו יום.

פעילות יצירה:

ביכורי מיני ישראל למבקר: דמות מיניאטורית "האני מגבס" לצביעה. כמו כן תוצב תערוכה של כלים חקלאיים ובהם יוכלו הילדים להתנסות בתהליך טחינת גרעיני החיטה ויצירת לחם/פיתה.

רב תרבותיות לאומית וחברתית

סיור לגילוי הרב גונית האנושית החברתית, העדתית, התרבותית והלאומית

הקיימת במדינת ישראל בכלל ובירושלים בפרט באמצעות משחק משימות. במהלך הפעילות ילמדו הילדים להבחין בשוני הרב ובהבדלים הבולטים ובדקויות השוררים בין כולם. בסדורים מוזמנים מראש ניתן לשלב ביקור בישוב סמוך (נווה שלום) בו חיים יהודים מוסלמים ומצרים יחדיו.

אפשרות נוספת היא לנסות ולתאם במקביל ביקור של קבוצה ערבית או אתנית אחרת ולקיים מפגש חברתי. במהלך הסיור יצרו הילדים תצריף. כיתתי של כל המרכיבים האנושיים שפגשו במהלך הסיור וכן יצבעו את דמותם בתבליט גבס בדומה לבובות הנמצאות בפארק.

חוצה מיני ישראל - הכי בישראל

שביל חוצה ישראל הוא מסלול סיור בפארק העובר בין כל הנופים המרכזיים והאתרים הבולטים בארץ ישראל מצפון לדרום. מסלול זה מאפשר הצצה חטופה על ארץ ישראל בדרך חווייתית ובעזרת כתיבי חידה.

מפת ארץ ישראל ורגינוליה

הכרת אזורי הארץ השונים בעזרת דגם נוף מולדת הייחודי (תבליט ענק הצבוע בצבעי מפה פיזית. (כל קבוצה תחקור אזור אחר על בסיס השוואתי) קרקע, מסלע, צומח, התיישבות, תחבורה, אוכלוסייה.

ניווט וטופוגרפיה

לימודי בעזרת דגמים ועזרים ייחודיים שונים סוגי תבליט שונים וכיצד התבליט נראה במפה. הילדים ילמדו את כיווני רוחות השמים ודרכי התמצאות בעזרתם. התלמידים יקבלו מצפן או מד קוארדינטות המתאים לניווט ובעזרת כתב חידה ינסו למצוא את המטמון בקבוצות. המשימה תהיה תחרותית.

בנתיבי לוחמים לירושלים

מורשת קרב היא כלי חינוכי ומשמעותי ותכליתו יצירת הזדהות והפנמת ערכים. באמצעות הסברה, סיפורי קרבות ושחרור האירועים, יכירו התלמידים את איזור ירושלים, אחוות והווי לוחמים מהם, יתחקו אחר מהלכי הפריצה לעיר העתיקה וכיבוש הר הבית.

ניתן לקבל פרטים נוספים בטלפון: 08-9130000 שלוחה 100

■ **מערכת קומפוסט** – בכפר הנוער הדתי הודיות שבגליל, נשלמת בימים אלה בנייתה של מערכת לייצור קומפוסט אורגני, המשתרעת על שטח של כ-250 מ"ר. מביה"ס נמסר, כי בכל שלבי תכנון המערכת השתתפו תלמידי המגמות לחקלאות, ביולוגיה ואיכות הסביבה של הכפר. המערכת, שעלותה כ-14.000 ש"ח, נבנתה במימון תרומה של ארגון אורט העולמי.

עוד נמסר, כי לאחר שהמערכת תקבל תוקן מטעם המשרד לאיכות הסביבה, יתחילו תלמידי המגמה בייצור הזבל ובשיווקו לחקלאים המגדלים גידולים אורגניים.

מחוז צפון

■ **מחויבים** – מנהלת המחוז, אורנה שמחון, פרסמה בשבוע שעבר חוזר מיוחד בנושא הוראת הבטיחות בדרכים. החוזר מזכיר, כי כל מוסדות החינוך בצפון מחויבים לשבץ במערכת השעות שעה שבועית אחת לפחות בנושא החינוך לבטיחות בדרכים. חובה זו כוללת גם את גני הילדים ומוסדות החינוך המיוחד. החוזר מצייין, כי המפקחים יבדקו בבתי"ס ובגנים שנושא הבטיחות בדרכים אכן נכלל בתוכנית העבודה ובמערכת השעות, והגננות והמורים משובצים להשתלמויות ייעודיות בנושא זה. מהמחוז נמסר, כי 36 רשויות מקומיות בצפון השתתפו ב-2007 בתוכניות חינוכיות בנושא הבטיחות בדרכים, וחלקו ביניהן תקציב מחוזי של כמיליון ש"ח, שהוקצה למטרה זו. במחוז צופים, כי גם ב-2008 יוקצה לנושא זה תקציב דומה.

■ **פרס החינוך** – מחמ"ד מחוז צפון, חיים גבאי, מונה בשבוע שעבר לעמוד בראש ועדת השיפוט המחוזית של פרס החינוך לשנת תשס"ח. בוועדה, שתבחר את אנשי החינוך ומוסדות החינוך מועמדי המחוז לפרס, ישתתפו השנה כל המפקחים המגזריים בצפון; יהודים, ערבים ודרוזים. כמו כן ישתתפו בוועדה; מפקח מקצוע, יו"ר מועצת התלמידים המחוזית, מנהלת אחד מבתי"ס, יו"ר ועד ההורים מאחד היישובים הערביים, מנהל מחלקת חינוך ויו"ר ועד עובדי המינהל במחוז. הוועדה תסייר בשבועות הקרובים במוסדות החינוך שהציגו את מועמדותם לפרס.

■ **לאות הזדהות** – בשדרות חן בתל אביב מוצגת החודש תערוכת ציורים של תלמידי חטיבת הביניים דנצינגר בקריית שמונה. שם התערוכה "חיים על הגבול – היום שאחרי מלחמת לבנון". התערוכה מוצגת בקטע השדרה שבין רחוב הנביאים לרחוב דיזנגוף והיכל התרבות.

התערוכה כוללת 22 ציורים שנוצרו בפרויקט, שיזם ארגון "משאבים" – לפיתוח משאבי התמודדות. מטרת הפרויקט הייתה לסייע לתלמידים להתמודד בדרך יצירתית עם

אירועי המלחמה בקיץ 2006. את ציורי התערוכה בחרו תלמידי חטיבת הביניים בהליך דמוקרטי ובהנחיית צוות מקצועי, בראשותו של הצייר פרופ' יאיר גרבוז. הציורים הוצגו לאחרונה בתערוכה בקריית שמונה ואף שובצו בלוח שנה, שההכנסות ממכירתו נתרמו לילדים נזקקים מביה"ס. עיריית תל אביב מציגה את התערוכה לאות הזדהות עם ילדי קו הגבול.

מחוז ירושלים

■ **כנס מועצות** – חברי מועצות התלמידים בבתי"ס הממלכתיים-דתיים במחוז, השתתפו השבוע בכנס מנהיגות, שהתקיים במרכז ההדרכה, ברמות אשכול בירושלים. נושאי הכנס היו; "זהות ציונית-דתית נוכח אתגרי השעה" ו"מנהיגות תלמידים בבתי"ס". תוכנית הכנס כללה בין היתר; צפייה במיצג אור קולי בשם "להיות יהודי", סדנאות התנסות בהפעלות מתוך תוכנית חינוכית חדשה בשם "בנתיבי הציונות הדתית", ומפגש למידת עמיתים.

מחוז מרכז

■ **כיתת מצוינות** – בשנת הלימודים הקרובה תיפתח בבי"ס אורט גוטמן בנתניה "כיתת מצוינות". הכיתה תהיה פתוחה לתלמידים מדרום העיר, שממוצע ציוניהם תשעים ומעלה והתנהגותם ללא דופי. תלמידי כיתת המצוינות ילמדו בחטיבת הביניים תוכנית מיוחדת, שתכלול תגבור שעות במקצועות מתמטיקה ואנגלית, לימודי מוכנות לאוניברסיטה (מול"א) ולימודי העשרה. במסגרת לימודי ההכנה לאוניברסיטה ירכשו התלמידים מיומנויות בלמידה עצמית, ניתוח טקסטים ורטוריקה.

בחטיבה העליונה ישתתפו תלמידי הכיתה בקורסים אקדמיים באוניברסיטת תל אביב. בתיכון תהיה תוכנית הלימודים בכיתה רב תחומית; המצטיינים במדעים ילמדו מתמטיקה, פיסיקה ומדעי המחשב ברמה מוגברת, והמצטיינים בתחום ההומניסטי – מדעי החברה, משפטים ואומנויות. התלמידים המועמדים ללמוד בכיתה ישתתפו בראיון קבלה ובמכינה, שתתקיים בחופשת הפסח.

מחוז תל אביב

■ **שביעות רצון** – שרת החינוך, יולי תמיר, וחבר הכנסת גדעון סער, ביקרו לאחרונה בבי"ס שז"ר בחולון. לביקור נלוו ראש העיר, מוטי ששון, מנכ"לית העירייה, חנה הרצמן, וראש מינהל החינוך, אבינועם גרנות. שז"ר הוא אחד מעשרה בתי"ס יסודיים בחולון שהצטרפו לרפורמת "אופק חדש". הביקור התמקד בהתנהלות ביה"ס במתכונת החדשה. הביקור נפתח במופע של תזמורת ביה"ס, המונה 50 תלמידים. בהמשך סיירו

האורחים במרכז "מורשת" בביה"ס, שהוא מיני מוזיאון, המשחזר את חיי הקהילות היהודיות בגולה, וכולל פריטים אותנטיים רבים. למרכז מגיעים פעם בשנה לסיור כל תלמידי כיתות ו' בעיר במימון העירייה. האורחים גם נפגשו עם מורי ביה"ס ודנו איתם על הרפורמה. מעיריית חולון נמסר, כי מרבית המורים הביעו שביעות רצון מהרפורמה ופירטו את יתרונותיה, אך גם מנו בפני תמיר מספר קשיים שהם חווים במסגרתה. בין הקשיים; תוספת עבודה פדגוגית וארגונית מורכבת ומעט מידי שעות שהייה בביה"ס, שאינן מספיקות לבצע את כל המטלות.

מחוז דרום

■ **שיפור** – מנהלת המחוז, עמירה חיים, ביקרה בשבוע שעבר במערכת החינוך בעיר ערד. לביקור התלוו ראש עיריית ערד, גדעון בר לב, מנהלת מחלקת החינוך, רחלי אברמזון, וצוות מפקחים מהמחוז. מהמחוז נמסר, כי הביקור בערד פתח סדרת סיורי עבודה, שתערוך בשנת הלימודים הנוכחית הנהלת המחוז ברשויות המקומיות

בביקור בערד התרשמו האורחים מהתנהלותו של פרויקט "מחשב נייד לכל מורה" בבתי"ס הממלכתיים חלמיש ואבישור ובביה"ס הממלכתי-דתי טללים. במסגרת הפרויקט ניתנו ל-100 מורים בבתי"ס היסודיים ביישוב מחשבים ניידים אישיים, ובתי"ס חוברו אלחוטית לאינטרנט.

בדרום. מטרת הסיורים היא לבחון את תפקודם של מוסדות החינוך, וללמוד על צרכי הרשויות המקומיות בתחום החינוך. בביקור בערד התרשמו האורחים מהתנהלותו של פרויקט "מחשב נייד לכל מורה" בבתי"ס הממלכתיים חלמיש ואבישור, ובביה"ס הממלכתי-דתי טללים. במסגרת הפרויקט ניתנו ל-100 מורים בבתי"ס היסודיים ביישוב מחשבים ניידים אישיים, ובתי"ס חוברו אלחוטית לאינטרנט. מנהלת המחוז צפתה בשיעורים מתוקשבים שבהם עשו המורים שימוש במחשבים הניידים. חיים הבטיחה, כי בשנים הקרובות יושקעו משאבים רבים נוספים לטיפוח הלמידה המתוקשבת בכל כיתה בערד ולהכשרתם של המורים לנושא זה.

בתום הביקור אמרה חיים, כי במערכת החינוך בערד חל שיפור ניכר בשני תחומים מרכזיים; האקלים הבית ספרי וההישגים הלימודיים, ובכללם בבחינות הבגרות. את השיפור ייחסה חיים לליווי הצמוד של המפקחים ולמאמצי מנהלי בתי"ס.